

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a členov senátu JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v právnej veci žalobcu **J.**, bývajúceho v O., proti žalovanému **P.**, IČO: X., so sídlom v O., **o určenie vzniku členstva v poľovníckom združení**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 13 C 256/2005, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Zvolen zo 16. mája 2006 č.k. 13 C 256/2005-118 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. októbra 2006 sp. zn. 15 Co 170/2006, takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie **z a m i e t a .**

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

O d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa žalobou podanom na súde 11. apríla 2005 domáhal určenia, že jeho členstvo v P. vzniká dňom právoplatnosti rozsudku o tomto určení.

Okresný súd Zvolen rozsudkom zo 16. mája 2006 č.k. 13 C 256/2005-118 žalobe v celom rozsahu vyhovel. Súčasne zaviazal žalovaného nahradiť žalobcovi 1 250 Sk trov konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca má v zmysle ustanovenia § 14 ods. 4 zákona č. 23/1962

Zb. o poľovníctve v znení neskorších predpisov, ako spoluvlastník pozemkov spoločného poľovného revíru prednostné právo na vznik členstva v poľovníckom združení, ktorému bol výkon práva poľovníctva prenajatý.

Na základe odvolania žalovaného konal vo veci Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý rozsudkom z 18. októbra 2006 sp. zn. 15 Co 170/2006 rozsudok okresného súdu potvrdil. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Krajský súd zhodne ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že z existujúceho vlastníctva k pozemkom, ktoré tvoria poľovný revír, je priamo zo zákona zaručené prednostné právo žalobcu na vznik členstva v poľovníckom združení. Preto rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorý nahradil súhlas členskej schôdze o prijatí žalobcu za člena poľovníckeho združenia, ako vecne správne potvrdil. Náhradu trov odvolacieho konania žalobcovi nepriznal z dôvodu, že tento ich priznanie nežiadal.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky vyhovel podnetu žalovaného a mimoriadnym dovolaním napadol rozsudok Okresného súdu Zvolen zo 16. mája 2006 č.k. 13 C 256/2005-118 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. októbra 2006 sp. zn. 15 Co 170/2006. V mimoriadnom dovolaní poukázal na to, že súdy rozhodli vo veci, ktorá nepatrí do ich právomoci, nakoľko o prijímaní členov poľovníckeho združenia rozhoduje členská schôdza tohoto združenia. Rozhodnutie, ktorým súdy nahradili súhlas členskej schôdze o prijatí žalobcu za člena poľovníckeho združenia, je aj v rozpore s ustanovením § 2 ods. 3 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, a súdy neoprávnene zasiahli do činnosti tohoto združenia. Z týchto dôvodov dospel k záveru, že rozhodnutiami a konaním súdov došlo k vade uvedenej v § 237 písm. a/ O.s.p., preto navrhol mimoriadnym dovolaním napadnuté rozsudky zrušiť a konanie zastaviť.

Žalobca vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že rozsudky súdov oboch stupňov sú správne. Bol toho názoru, že v danom prípade súdy nerozhodli o veci, ktorá by nepatrila do ich právomoci.

Žalovaný sa stotožnil s dôvodmi uvedenými v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 243f ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p. v spojení s ustanovením § 243i ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je dôvodné.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 234i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 234i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnúť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je

porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Aj keď k iným vadám je povinný dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak ich dovolateľ neuplatnil ako dovolací dôvod prípustného dovolania, dovolací súd existenciu vady takejto povahy z obsahu spisu nezistil. Dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. preto nie je daný.

Z obsahu mimoriadneho dovolania vyplýva, že generálny prokurátor ako dovolací dôvod uplatňuje ustanovenie § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p. a konkrétne vadu konania uvedenú v § 237 písm. a/ O.s.p. a pokiaľ uvádza aj dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), tento uplatňuje len vo vzťahu k otázke právomoci súdu (pochybenia spočívajúce v aplikácii, či výklade hmotnoprávných predpisov súdmi nižších stupňov neboli v dovolaní namietané).

Vzhľadom na vyššie uvedené, dovolací súd predovšetkým skúmal, či v danej veci došlo k vade konania uvedenej v ustanovení § 237 písm. a/ O.s.p., t.j. či sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov.

Súdy podľa čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) okrem iného rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Do právomoci súdov v občianskom súdnom konaní podľa § 7 ods. 1 O.s.p. patrí prejednávanie a rozhodovanie sporov a iných právnych vecí, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Podľa § 7 ods. 3 O.s.p. iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon.

V danej veci otázku právomoci súdu na prejednanie a rozhodnutie žalobcom uplatneného nároku na vznik členstva v poľovníckom združení je potrebné posudzovať najmä so zreteľom na špeciálnu úpravu poľovníctva vykonanú zákonom č. 23/1962 Zb. o poľovníctve v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poľovníctve“) v spojení so zákonom č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o združovaní občanov“).

Zákon o poľovníctve je právnou normou verejného práva. Ako predpis verejného práva zvýhodňuje poľovnícke spoločenstvá na úkor vlastníkov poľovných pozemkov (viď napr. § 2 ods. 2 zákona o poľovníctve). V samej podstate sa teda jedná o obmedzenie vlastníctva zákonom. Z toho dôvodu zákonodarca, zrejme v snahe poskytnúť určitú nemajetkovú náhradu vlastníkom poľovných pozemkov za obmedzenie vlastníckeho práva, v ustanovení § 14 ods. 4 zákona o poľovníctve zakotvil prednostné právo vlastníka takéhoto pozemku na členstvo v poľovníckom združení a tým zabezpečiť jeho účasť na výkone práva poľovníctva na pozemkoch, ktorých je vlastníkom. Nepriznanie tohoto práva vlastníkovi poľovného pozemku by znamenalo odňatie vlastníckeho práva bez akejkoľvek náhrady. Takýto postup by bol v rozpore s čl. 20 Ústavy, podľa ktorého každý má právo vlastniť majetok, vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Uvedený postup by bol v rozpore aj s Dodatkovým protokolom k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý v čl. 1 zakotvuje, že každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok, nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

Uvedené ustanovenia Ústavy ako aj Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd poskytujú ochranu nadobudnutému majetku, t.j. prípadom, keď určitá osoba už je vlastníkom určitej veci. Ak osoba nadobudne vlastníctvo, pre jeho zbavenie, resp. obmedzenie musia platiť vyššie uvedené ustanovenia Ústavy, resp. Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom spoločným menovateľom oboch úprav je výnimočnosť zbavenia, resp. obmedzenia vlastníctva, a to za primeranú náhradu.

Zákon o poľovníctve (okrem založenia vyššie uvedeného prednostného práva v zmysle § 14 ods. 4) právnu úpravu realizácie práva na členstvo v poľovníckom združení neobsahuje a toto ponecháva na úpravu zákona o združovaní občanov. Z ustanovení § 4 ods. 1 ako i § 14 ods. 1 zákona o poľovníctve totiž vyplýva, že fyzické osoby sa môžu na výkon práva poľovníctva združovať podľa zákona o združovaní občanov. Zákon o združovaní občanov však upravuje právo na súdnu ochranu len pre člena združenia (v danom prípade člena poľovníckeho združenia) a nie právo na súdnu ochranu práva na prijatie za člena združenia. Vyplýva to z ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o združovaní občanov, podľa ktorého ak člen združenia považuje rozhodnutie niektorého z jeho orgánov, proti ktorému už nemožno podľa stanov podať opravný prostriedok, za nezákonné alebo odporujúce stanovám, môže do 30 dní odo dňa, keď sa o ňom dozvedel, najneskôr však do 6 mesiacov od rozhodnutia požiadať okresný súd o jeho preskúmanie.

V zákone o poľovníctve založené právo na členstvo v založenom poľovníckom združení (inak totiž nemožno vykladať právo na prednostné členstvo), v súvislosti s obmedzením vlastníckych práv (§ 6 ods. 4, § 14 ods. 1, § 14 ods. 3, 4 zákona o poľovníctve), bez možnosti súdnej ochrany by znamenalo porušenie práva na súdnu ochranu zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy, podľa ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky, ako i v čl. 6. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Citované ustanovenia teda zakotvujú právo na súdnu, resp. inú právnu ochranu. Obsahom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť. Vychádzajúc z čl. 152 ods. 4 Ústavy, podľa ktorého výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou, v nadväznosti na úpravu práva na súdnu a inú právnu ochranu zakotveného v jej čl. 46 ods. 1, dovolací súd dospel k záveru, že prioritne poskytuje ochranu práv súd a len vtedy, ak tak stanoví zákon (podľa čl. 46 ods. 4 Ústavy

podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon), ochranu práv poskytne iný orgán. V žiadnom prípade však nemôže byť ochrana subjektívnych práv vylúčená z pôsobnosti súdu alebo iného zákonom stanoveného orgánu. To v konečnom dôsledku znamená, že ak právny poriadok neurčuje iný orgán, ktorý má poskytnúť ochranu základných práv, takýmto orgánom, ktorý je povinný poskytnúť ochranu, je súd. Bude tomu tak aj vtedy, ak by zákon, ktorý podľa zmocňovacieho ustanovenia čl. 46 ods. 4 Ústavy upravil podmienky a podrobnosti súdnej ochrany tak, že by do kategórie ochrany práv (napr. v § 7 ods. 1 O.s.p. alebo v § 7 ods. 3 O.s.p.) nezahrnul určitú skupinu vzťahov. Aj vtedy, vzhľadom na znenie čl. 46 Ústavy, by bola daná právomoc a povinnosť súdu vo veci konať a ochranu poskytnúť. Iný výklad by mal totiž za následok porušenie ústavného práva na súdnu ochranu. K rovnakého záveru dospel vo svojej rozhodovacej činnosti aj Najvyšší súd Slovenskej republiky napr. v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. R 82/2002, podľa ktorého pokiaľ súd zistí nedostatok svojej právomoci (a ak nejde o prípad právomoci cudzozemského orgánu), musí tu byť iný štátny orgán, ktorému je súd povinný vec postúpiť, a pokiaľ žiaden taký orgán súd nezistí, vec patrí do právomoci súdov. Pre úplnosť treba dodať, že aj samotný zákonodarca pri procesnej úprave práva na súdnu ochranu v Občianskom súdnom poriadku zakotvil ústavnú garanciu práva na súdnu, resp. inú právnu ochranu, keď v jeho ustanovení § 104 ods. 1 v druhej vete stanovuje, že ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu; právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú pritom zachované.

Aj z citovaného ustanovenia § 104 ods. 1 O.s.p. možno vyvodiť prednosť súdnej ochrany pred inou právnou ochranou, ako aj skutočnosť, že v prípade, ak by v určitej veci nebola daná právomoc súdu, musela by byť daná právomoc iného orgánu, ktorému by súd bol povinný vec postúpiť. Neexistuje teda možnosť, že by určitá vec nepatrila do právomoci ani súdu a ani iného orgánu, nakoľko v takomto prípade by došlo k zásahu do práva na súdnu ochranu, resp. inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy. Preto, ak tu nie je iný orgán na poskytnutie právnej ochrany, je vždy daná právomoc súdu na poskytnutie súdnej ochrany.

Z uvedených dôvodov sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nestotožnil s dôvodmi mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora o nedostatku právomoci súdov na konanie

a rozhodnutie vo veci uplatnenia práva na členstvo v poľovníckom združení vlastníka pozemkov poľovníckeho združenia založeného podľa zákona o združovaní občanov, a keďže iné vady v zmysle § 237 písm. b/ až g/ O.s.p. neboli v konaní zistené, mimoriadne dovolanie zamietol (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 1 O.s.p.).

Žalobcovi, ktorý mal v konaní o mimoriadnom dovolaní úspech, nepriznal dovolací súd náhradu trov tohto konania, lebo v konaní o mimoriadnom dovolaní nepodal návrh na náhradu trov tohto konania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 4 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. augusta 2008

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková